

SEZNANITEV Z ZDRAVSTVENO DOKUMENTACIJO UMRLIH PACIENTOV

KOMU IN POD KAKŠNIMI POGOJI?

Po pacientovi smrti imajo pravico do seznanitve z njegovo zdravstveno dokumentacijo osebe, ki so za obdelavo podatkov pooblaščen z zakonom, in osebe, za katere je pacient predhodno dal izrecno privolitev v pisni obliki.

Pacient ima pravico določiti osebe, ki se po njegovi smrti lahko seznanijo z njegovo zdravstveno dokumentacijo, in osebe, katerim seznanitev z njegovo zdravstveno dokumentacijo prepoveduje. Pravica iz tega odstavka se uresničuje na način in pod pogoji, ki jih določa 45. člen ZPacP. Prepoved oziroma določitev oseb se lahko evidentira tudi v centralni evidenci zdravstvene dokumentacije.

UPRAVIČENE OSEBE IN POGOJI PO ZPacP

Po pacientovi smrti imajo pravico do seznanitve z njegovo zdravstveno dokumentacijo pacientov zakonec, zunajzakonski partner, partner iz istospolne skupnosti, otroci in posvojenci, kadar teh oseb ni, pa pacientovi starši. Osebam iz prejšnjega stavka se omogoči le dostop do tistih podatkov, ki so potrebni za doseg zakonitega namena seznanitve. Osebe iz prvega stavka, ki se želijo seznaniti z zdravstveno dokumentacijo, ki je nastala v času, ko umrli pacient ni bil sposoben odločanja o sebi in se je to stanje brez prekinitev nadaljevalo do njegove smrti, morajo za seznanitev izkazati pravni interes. Z zdravstveno dokumentacijo umrlega pacienta se lahko seznanijo tudi druge osebe, ki za to izkažejo pravni interes z ustrezno listino, pri čemer se jim omogoči le dostop do tistih podatkov, ki so potrebni za uveljavljanje njihovega pravnega interesa.

ZAKONITI NAMEN SEZNANITVE (42. člen ZPacP)

»Zakonit namen« pomeni »namen, ki ni nezakonit,« in odpira zelo široke možnosti za pridobitev zdravstvene dokumentacije umrlih. Zato je ta pogoj določen le za ozek krog pokojnikovih svojcev in zato je zakonodajalec za ta krog oseb določil še dodaten pogoj – da umrli za časa življenja osebi, ki zahteva seznanitev, ni izrecno prepovedal seznanitve s svojo zdravstveno dokumentacijo. Zakoniti namen je torej tak, ki ni v nasprotju s prisilnimi predpisi - zakoni in podzakonskimi akti. Nezakonit namen je na primer, če želi nekdo pridobiti zdravstvene podatke o pacientu zato, da bi zagrešil kakšno kaznivo dejanje, česar pa izvajalcu zdravstvenih storitev zelo verjetno ne bo prostodušno priznal. Pogojevanje seznanitve z izkazom »zakonitega namena« pomeni, da mora sorodnik izvajalcu zdravstvenih storitev povedati, zakaj potrebuje pokojnikove osebne podatke, ta pa mora oceniti, ali je zatrjevani namen dopusten oziroma da ni nezakonit.

PRAVNI INTERES (drugi odstavek 42. člena ZPacP)

Pravni interes mora biti lasten vlagatelju (torej se mora nanašati na vlagatelja in ne na morebitne tretje osebe), mora biti neposreden, konkreten in praven. Pravni interes je strožji pogoj kot zakoniti namen in pomeni neposredno in na zakon ali drug predpis oprto osebno premoženjsko ali nepremoženjsko korist (ne zadošča dejanski ali ekonomski interes). Sklepati je mogoče, da je pravni interes za pridobivanje osebnih podatkov o umrlem lahko izkazan le v primeru, če vlagatelj podatke o umrlem posamezniku potrebuje zaradi varovanja ali uveljavljanja svojih pravic pred osebami javnega sektorja, kar pomeni, da mora v svoji vlogi za pridobitev osebnih podatkov umrlega jasno navesti, kakšne svoje pravice bo varoval oziroma uveljavljal ter pred katerimi osebami javnega sektorja bo te svoje pravice varoval oziroma uveljavljal. Pravni interes za seznanitev z zdravstveno dokumentacijo umrle osebe je potrebno presojski restriktivno.

SEZNANITEV OTROKA UMRLEGA PACIENTA Z NJEGOVO ZDRAVSTVENO DOKUMENTACIJO

Otroci umrlega pacienta se z njegovo zdravstveno dokumentacijo lahko seznanijo na podlagi določbe drugega odstavka 42. člena ZPacP, in sicer pod pogojem:

- da je zahteva za seznanitev obrazložena tako, da je razvidno, kakšen je namen seznanitve,
- da zatrjevani namen seznanitve ni nezakonit,
- da otrok na ustrezen način izkaže sorodstveno razmerje do umrlega pacienta,
- da umrli pacient za časa življenja ni prepovedal seznanitve s svojo zdravstveno dokumentacijo.

Z zdravstveno dokumentacijo, ki je nastala v času, ko umrli pacient ni bil sposoben odločanja o sebi in se je to stanje brez prekinitve nadaljevalo do njegove smrti, se lahko seznanijo le, če za to izkažejo pravni interes.

V primeru, da je pacient svojim otrokom izrecno prepovedal seznanitev z zdravstveno dokumentacijo, jo ti lahko pridobijo le na podlagi četrtega odstavka 42. člena ZPacP, torej izključno v delu, ki se nanaša na razloge, ki utegnejo bistveno vplivati na njihovo zdravje. **Če je umrli pacient svojim otrokom torej izrecno prepovedal seznanitev z zdravstveno dokumentacijo, morebiten izkaz pravnega interesa za njeno pridobitev ni relevanten.**

SEZNANITEV STARŠEV UMRLEGA PACIENTA Z NJEGOVO ZDRAVSTVENO DOKUMENTACIJO V PRIMERU, DA OBSTAJAJO OTROCI ALI ZAKONEC UMRLEGA PACIENTA

Starši umrlega pacienta bodo v primeru, da je imel umrli pacient otroke ali zakonca, lahko pridobili njegovo zdravstveno dokumentacijo le, če izkažejo pravni interes, pa jim pacient seznanitve ni izrecno prepovedal (seznaniti se smejo le s tistimi podatki, ki so potrebni za uveljavljanje izkazanega pravnega interesa), ali na podlagi četrtega odstavka 42. člena ZPacP (le v delu, ki se nanaša na razloge, ki utegnejo bistveno vplivati na njihovo zdravje). Dejstvo, da otroci ali zakonec niso zahtevali seznanitve, ne spremeni ničesar.

SEZNANITEV NE GLEDE NA IZRECNO PREPOVED UMRLEGA PACIENTA

Ne glede na izrecno prepoved umrlega pacienta imajo pravico do seznanitve z zdravstveno dokumentacijo v delu, ki se nanaša na razloge, ki utegnejo bistveno vplivati na njihovo zdravje, pacientovi starši, pacientovi potomci do katerega koli kolena, pacientov zakonec, zunajzakonski partner ali partner iz istospolne skupnosti, bratje in sestre ali druge osebe, ki so bile z umrlim pacientom v posebnem razmerju in to z gotovostjo izkažejo.

Seznanitev se izvede preko izbranega osebnega zdravnika umrlega pacienta ali zdravnika, ki je bil kako drugače udeležen v postopku zdravljenja, če tega ni, pa zdravnika določi izvajalec zdravstvenih storitev, ki razpolaga z zdravstveno dokumentacijo umrlega pacienta. Zdravnik umrlega pacienta je tisti, ki z vpogledom v zdravstveno dokumentacijo umrlega pacienta lahko presodi, ali vsebuje dokumentacija kakšne podatke, ki utegnejo bistveno vplivati na zdravje osebe, ki zahteva seznanitev, seveda upošteva naravo »posebnega razmerja«, v katerem je ta oseba bila s pacientom. Če na primer zahteva seznanitev spolni partner pokojnega pacienta (in z gotovostjo izkaže, da je bil s pokojnim pacientom v takem razmerju), iz zdravstvene dokumentacije pa izhaja, da je bil umrli pacient okužen z virusom HIV, bo zdravnik v tem delu spolnemu partnerju moral omogočiti seznanitev z zdravstveno dokumentacijo umrlega, ne bo pa mu smel omogočiti seznanitve z zdravstveno dokumentacijo v delu, ki se nanaša npr. na vnetje srednjega ušesa umrlega pacienta. Zdravnik pa nima pravice, da bi upravičeni osebi onemogočil dostop do podatkov, ki bi po njegovi subjektivni oceni (ali objektivni oceni) utegnili vplivati na podobo umrlega pacienta oziroma na odnos upravičene osebe do umrlega pacienta.

ROK ZA UVELJAVLJANJE PRAVICE DO SEZNANITVE Z ZDRAVSTVENO DOKUMENTACIJO UMRLEGA

Uveljavljanje pravice do seznanitve z zdravstveno dokumentacijo umrlega ni omejeno z rokom niti v ZPacP niti v ZVOP-1, zato je rok, v katerem je to pravico mogoče uveljavljati, odvisen od roka hrambe posamezne vrste dokumentacije. Po poteku predpisanega roka hrambe namreč seznanitev z zdravstveno dokumentacijo zaradi obveznosti uničenja, izbrisa, blokiranja oziroma anonimiziranja zdravstvene dokumentacije dejansko ni več mogoča.

ODLOČANJE O ZAHTEVI ZA SEZNANITEV UPRAVIČENIH OSEB

O zahtevi za seznanitev odloči izvajalec zdravstvenih storitev **v 15 dneh od prejema obrazložene zahteve.**

Zahteva za seznanitev upravičenih oseb se delno ali v celoti zavrne, če tako določa zakon ali če je pacient seznanitev pred smrtjo pisno ali ustno v navzočnosti dveh prič izrecno prepovedal.

PRAVNO VARSTVO V PRIMERU, ČE SE ZAHTEVA ZA SEZNANITEV DELNO ALI V CELOTI ZAVRNE

Upravičene osebe imajo v primeru, da je izvajalec zdravstvenih storitev zahtevo za seznanitev delno ali v celoti zavrnil, **pravico vložiti pritožbo pri Informacijskem pooblaščenцу.** Za postopek pred Informacijskim pooblaščencom se poleg določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek, smiselno uporabljajo tudi določbe 10., 11. in 12. člena Zakona o Informacijskem pooblaščenцу (Uradni list RS, št. 113/05 in 51/07 - ZUstS-A). Izvajalec zdravstvenih storitev se v tem postopku šteje kot prvostopenjski organ.